

S IŘÍ, TRIBUN v římském vojsku, rodem z Kappadokie, přišel jednou v provincii Libyi do města, jež se jmenuje Silena. U toho města bylo jezero veliké jako moře a v něm se skrýval jedovatý drak. Ten mnohokrát zahnal na útěk lid, jenž proti němu ozbrojen vytáhl, a přicházel k hradbám města a svým dechem všechny

otravoval. Obyvatelé mu proto dávali každý den dvě ovce, aby zkontrolovali jeho vzteklost, jinak přepadl městské hradby a zamořoval vzduch, takže velmi mnozí hynuli. Když už jim ovce, jichž nemohli mít velkou zásobu, skoro docházely, uradili se a dávali mu jednu ovci a jednoho člověka. Byli tedy dávání synové a dcery všech podle losování a los nečinil u nikoho výjimku. Když už drak sežral skoro všechny syny a dcery, byla jednou losem vybrána jediná královská dcera a určena drakovi.

Král byl zarmoucen a řekl: „Vezměte si zlato a stříbro a polovinu mého království a propusťte mou dceru, aby nezemřela takovou smrtí.“ Lid mu rozrušen odpověděl: „Ty sám, králi, jsi vydal toto rozhodnutí, nyní jsou všichni naši synové a všechny naše dcery mrtvi, a ty chceš svou

pusťte mou dceru, aby nezemřela takovou smrtí.“ Lid mu rozrušen odpověděl: „Ty sám, králi, jsi vydal toto rozhodnutí, nyní jsou všichni naši synové a všechny naše dcery mrtvi, a ty chceš svou

dceru zachránit? Jestliže neucníš se svou dcerou, co jsi přikázal učinit s ostatními, sežehneme ohněm tebe i tvůj dům.“

Když to král viděl, začal plakat nad svou dcerou a řekl: „Běda mi, dcero má nejsladší, co s tebou mám učinit? Co ti mám říci? Kdy spatřím tvou svatbu?“ Pak se obrátil k lidu a řekl: „Prosím vás, abyste mi povolili lhůtu osmi dnů, abych truchlil nad svou dcerou.“ Lid mu to povolil.

Když uplynulo osm dní, vrátili se lidé rozzlobeni a řekli mu: „Proč hubíš svůj lid kvůli své dceři? Hle, všichni umíráme dračím dechem.“

Když král viděl, že nemůže dceru zachránit, oblékl ji do královského roucha, objal ji a se slzami v očích řekl: „Běda mi, dcero má nejsladší, věřil jsem, že budu v mém královském náručí chovat tvé děti, a zatím nyní odcházíš, abys byla pohlcena drakem. Běda mi, dcero má nejsladší, věřil jsem, že na tvou svatbu pozvu knížata, ozdobím palác perlami, budu poslouchat bubny a varhany, a zatím nyní odcházíš, abys byla pohlcena drakem.“ Pak ji zlíbal a propustil ji se slovy: „Kéž bych, dcero moje, zemřel dřív než ty, než abych tě takto ztratil!“ Dcera se potom vrhla otci k nohám a prosila ho o požehnání. Když jí otec s pláčem požehnal, odešla k jezeru.

Svatý Jiří jel náhodou okolo a viděl, jak pláče, proto se jí zeptal, co jí je. A ona mu řekla: „Dobrý mládenče, nasedni rychle na koně a ujeď, abys nezemřel zároveň se mnou.“ Jiří jí odpověděl: „Neboj se, dívko, ale řekni mi, nač zde čekáš před zraky všeho lidu?“ Ona mu odpověděla: „Jak vidím, dobrý mládenče, máš šlechetné srdce, proč však chceš zemřít se mnou? Rychle uprchni.“ A nato Jiří: „Já odtud neodejdu, dokud mi neprozradíš, co je s tebou.“

Když mu tedy všechno vyložila, řekl Jiří: „Dívko, neboj se, protože já ti ve jménu Kristově pomohu.“ Ona mu odpověděla: „Dobrý vojáku, jen si pospěš zachránit sám sebe, abys nezahynul se mnou! Vždyť stačí, zahynu-li sama; mne totiž vysvobodit nemůžeš a zahynul bys se mnou.“

Když takto mluvili, hle, objevil se drak a zvedl hlavu z jezera. Dívka se roztřásla strachem a řekla: „Utíkej, dobrý pane, rychle utíkej!“ Tu nasedl Jiří na koně, pokřižoval se, odvážně zaútočil na draka blížícího se k němu, mocně se rozmáchl kopím a odporučil se do vůle Boží. Draka vážně zranil, srazil ho k zemi a řekl dívce: „Neváhej, dívko, a hoď mu na krk svůj pás.“ Když to učinila, drak šel za ní jako nejkrotší pes.

Když jej takto vedla do města, zástupy vidouce to začaly utíkat přes hory a doly a volaly: „Běda nám, protože ihned všichni zahyneme.“ Tu na ně svatý Jiří zamával a řekl jim: „Nebojte se,

neboť mě Pán poslal k vám, abych vás zbavil pokuty, kterou splácíte drakovi. Jen uvěřte v Krista, každý z vás ať se dá pokřtít, a já toho draka zabiju.“

Tu se dal král a všechny zástupy pokřtít, svatý Jiří vytrhl meč z pochvy, draka zabil a nařídil, aby ho odklidili z města. Čtyři páry volů ho vytáhly ven na veliké pole. Pokřtěno bylo toho dne dvacet tisíc lidí, nepočítaje v to děti a ženy. Král dal na počest Panny Marie a svatého Jiří postavit podivuhodně velký kostel, z jehož oltáře tryská pramen živé vody. Kdo se jí napije, vyléčí se z jakékoli nemoci.

Král nabídl Jiřímu nesmírnou sumu peněz, ten ji však nechtěl přijmout a nechal ji rozdat chudým. Pak dal králi ve stručnosti čtyři poučení: aby pečoval o chrámy Boží, aby ctil kněze, aby pilně poslouchal služby Boží a aby vždy pamatoval na chudé, potom krále políbil a odjel.

V některých knihách se čte, že když se drak přiblížil, aby dívku pohltit, Jiří se pokřižoval, zaútočil na draka a zabil ho.

V té době za vlády císařů Diokleciána a Maximiána, když byl místodržitelem provincie Dacianus, došlo k tak velkému pronásledování křesťanů, že během jediného měsíce bylo korunováno mučednickou korunou sedmnáct tisíc lidí, takže kvůli tolika mukám mnozí křesťané odpadali od víry a obětovali modlám. Když to svatý Jiří viděl, byl v hloubi srdce zasažen bolestí, rozdal vše, co měl, odložil vojenský šat, oblékl si křesťanský oděv, vyšel do prostřed zástupu a zvolal: „Všichni pohanští bohové jsou démoni, avšak náš Pán stvořil nebe!“

Místodržitel se rozhněval a řekl mu: „Jak se opovažuješ nazývat naše bohy demony? Řekni, odkud jsi a jak se jmenuješ!“ Jiří mu odpověděl: „Jmenuji se Jiří, pocházím ze vznešené rodiny kappadocké, Kristovou zásluhou jsem přemohl Palestinu, avšak všechno jsem opustil, abych mohl svobodněji sloužit Bohu nebeskému.“

Když místodržitel nebyl schopen získat ho na svou stranu, poručil posadit ho na dřevěného koně a rozdrásat jeho údy jeden po druhém železnými drápy, nadto přiložit k jeho bokům pochodně a potírat solí jeho rány, jimiž vyhřezávaly vnitřnosti. Té noci se Jiřímu zjevil Pán v oslňujícím světle a sladce ho utěšoval, a jeho zjevení a jako med sladké oslovení Jiřího tak posílilo, že svá muka považoval za nic.

Když Dacianus viděl, že jej nemůže přemoci mučením, povolal jednoho kouzelníka a řekl mu: „Křesťané se díky svým kouzlům vysmívají mučením a nepřipisují žádnou cenu obětem našich bohů.“ Pak začal se zařikáváním a vzýváním jmen svých bohů, přimísil do vína jed a podal jej svatému Jiří. Muž Boží víno po-

žehnal znamením kříže, vypil je a neutrpěl žádnou škodu. Kouzelník přimísil do vína jed silnější než prve, muž Boží je znova požehnal znamením kříže a všechno vypil, aniž mu to nějak uškodilo. Když to kouzelník uviděl, ihned klesl k jeho nohám, s nářkem prosil o milost a žádal, aby se mohl stát křesťanem. Soudce ho dal okamžitě stít.

Nazítří dal Jiřího položit na kolo, kolem něhož byly nastaveny dvojsečné meče, avšak kolo se okamžitě rozlomilo a Jiřímu se nic nestalo. Tu se Dacianus rozhněval a dal ho ponořit do kotle plného roztaveného olova. Jiří se pokřižoval a vstoupil do kotle, avšak s pomocí Boží se v něm osvěžil jako v lázni.

Když to Dacianus viděl, chtěl obměkčit lichotkami toho, jež nebyl schopen přemoci hrozbami ani mučením, a řekl mu: „Vidíš, můj synu Jiří, jak laskaví jsou naši bozi, když tak trpělivě snášejí tvé rouhání a jsou ochotni odpustit ti, jestliže se obrátíš. Učiň tedy, můj nejmilejší synu, k čemu tě vybízím, vzdej se pověry a obětuj našim bohům, abys od nich i od nás dosáhl velkých poct.“ Jiří se usmál a řekl mu: „Proč jsi mě od začátku nepřesvědčoval spíš lichotnými řečmi než mučením? Hle, jsem připraven učinit, k čemu mě vybízíš.“

Dacianus se zaradoval, oklamán tímto slibem, a prostřednictvím hlasatele rozkázal, aby se všichni shromáždili u něho a podívali se, jak Jiří, tak dlouho se zpěčující, konečně ustoupí a bude obětovat. Celé město bylo z radosti vyzdobeno, když Jiří vstupoval do chrámu model, aby obětoval, a všichni tam u toho stáli plni radosti. Jiří si klekl a modlil se k Pánovi, aby chrám i s modlami tak dokonale zničil, aby tam z něho k jeho chvále a k obrácení národa vůbec nic nezbylo. Ihned sestoupil oheň s nebe a spálil chrám s bohy i kněžími, země se otevřela a pohltila vše, co zbylo.

Ambrož v Předmluvě o tom říká: „Jiří, nejvěrnější voják Kristův, v době, kdy křesťanské vyznání bylo zakrýváno mlčením, jediný mezi křesťany se nebojácně přihlásil k Synu Božímu. Boží milost mu dopřála tak velkou neohroženost, že pohrdal i rozkazy tyranské moci a nebál se nejrozmanitějšího mučení. Jak šťastný a slavný bojovník Boží! Jej nezviklal ani lichotný slib dočasného světského panování, ale oklamal pronásledovatele a nestvůrné jeho modly svrhl do propasti.“ Tolik Ambrož.

Když Dacianus uslyšel, co se stalo, dal Jiřího přivést k sobě a řekl mu: „Jak velká je tvá zloba, ty nejhorší člověče, že jsi spáchal tak strašný zločin?“ Jiří mu odpověděl: „Nevěř, králi, že je tomu tak, ale pojď se mnou a podívej se, jak budu obětovat podruhé.“ Dacianus mu na to řekl: „Chápu tvou lest, chceš, abych byl pohlcen zemí, tak jako jsi nechal pohltit zemí chrám a mé bohy.“

Jiří mu odpověděl: „Řekni mi, ty ubožáku, jak ti pomohou tví bozi, kteří nemohli pomoci sami sobě?“

Král nadmíru rozhněván řekl své manželce Alexandrii: „Zemru vysílením, protože vidím, že mě tento člověk přemohl.“ A ona mu řekla: „Ty ukrutný tyrane a kate, neříkala jsem ti, abys už neobtěžoval křesťany, protože jejich Bůh bojuje za ně? Ať to teď víš: chci se stát křesťankou.“ Užaslý král zvolal: „Běda, jaká bolest! I ty ses dala svést?“ Dal ji pověsit za vlasy a přeukrutně zbičovat důtkami. Když byla bičována, zeptala se Jiřího: „Jiří, světlo pravdy, kam myslíš že přijdu, když jsem ještě nebyla obrozena vodou křtu?“ Jiří jí odpověděl: „Nepochybuj, dcero, o tom, že prolití tvé krve bude považováno za tvůj křest i mučednickou korunu.“ Tu se pomodlila k Pánu a vypustila duši.

To dosvědčuje Ambrož v Předmluvě a říká: „Proto si také pohanská královna perská, když byla odsouzena krutým výrokem manželovým, vysloužila palmu slavného mučednictví, třebaže dosud nedosáhla milosti křtu. Nemůžeme tudíž pochybovat o tom, že zbrcena rudou vlnou krve si zasloužila vstoupit do otevřené brány nebe a získat si království nebeské.“ Tolik Ambrož.

Následujícího dne byl Jiří odsouzen, aby byl vlečen přes celé město a potom sťat. Prosil Pána, aby každý, kdo se bude dovolávat jeho pomoci, dosáhl splnění své prosby. Ozval se hlas z nebe a ujistil jej, že se stane, jak prosí. Když skončil svou modlitbu, bylo jeho umučení dokonáno stětím hlavy za císaře Diokleciána a Maximiána, kteří začali vládnout asi léta Páně dvoustého osmdesátého sedmého. Když se Dacianus vracel z místa popravy do paláce, spadl oheň s nebe a spálil jej i s jeho služebníky.

Rehoř Tourský vypravuje o nějakých lidech, kteří nesli ostatky svatého Jiří a přenocovali v jedné kapli, jak ráno nemohli uzvednout schránku s ostatky, dokud tam část ostatků nenechali.

Čte se v Antiošské historii, že když se křižáci chystali obléhat Jeruzalém, zjevil se jednomu knězi velmi krásný mladík, prohlásil, že je svatý Jiří, velitel křesťanů, a vyzval je, aby s sebou vzali do Jeruzaléma jeho ostatky, aby tak byl s nimi. Když se pak při obléhání Jeruzaléma neodvážili vystupovat po žebřících, protože Saracéni bránili hradby, zjevil se jim svatý Jiří v bílé zbroji s rudým znamením kříže a kynul jim, aby bez starosti vystupovali za ním a dobyli město. To jim dodalo odvahu, města se zmocnili a Saracény pobili.